

ΘΕΜΑ**Σκουπίδια και Ανακύκλωση (Καταναλωτισμός)****A. ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ¹****ΤΑΞΗ : Ε'****ΑΦΟΡΜΗ**

Διάλογος Ε1 και Ε3 της εφαρμογής ή κάποιο σχετικό θέμα που θα βρίσκεται στην επικαιρότητα ή και από την πραγματικότητα της σχολικής τάξης.

ΧΡΟΝΟΣ

Έξι περίπου εβδομάδες με εργασία στο σχολείο σε τακτική βάση και πιθανόν με κατ' οίκον προεργασία των μαθητών.

ΣΤΟΧΟΙ**Γενικοί στόχοι:**

Επιδιώκεται να:

- ▶ καλλιεργηθεί η ευαισθητοποίηση των μαθητών σε θέματα καταναλωτισμού, άσκοπης σπατάλης φυσικών πόρων,
- ▶ υπάρξει ενημέρωση και προβληματισμός των μαθητών, για το ποιοι (δημόσιοι και κοινωνικοί φορείς, οικονομικά συμφέροντα, πολίτες και κινήματα, ...) επηρεάζουν, με ποιο τρόπο και για ποιους λόγους την ακολουθούμενη πολιτική για τα απορρίμματα και τη διαχείρισή τους,
- ▶ προκληθεί όξυνση εναλλακτικών οπτικών, πολλαπλών προσεγγίσεων, άσκηση στη διαχείριση πόρων.

Μαθησιακοί στόχοι:

Επιδιώκεται οι μαθητές να:

- ▶ εντοπίσουν, αναγνωρίσουν τη δυνατότητα ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης υλικών που βρίσκονται στα οικιακά απορρίμματα, να εντοπιστεί η σπατάλη υλικών συσκευασίας και να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα σπατάλης φυσικών πόρων - αποθεμάτων, επιβάρυνση του φυσικού περιβάλλοντος,
- ▶ ενημερωθούν για τα δικαιώματα του καταναλωτή και να προβληματιστούν για την απόκτηση σωστότερης καταναλωτικής συμπεριφοράς,
- ▶ προβληματιστούν σε θέματα άσκοπης κατανάλωσης και παράλληλα μορφών εξοικονόμησης ενέργειας και σχετικών καλών συνθηγιών. Αντίστοιχος προβληματισμός και ενημέρωση για τη σπατάλη πόσιμου νερού.

Δεξιότητες:

Επιδιώκεται οι μαθητές να:

- ▶ αναζητούν, συλλέγουν, αξιολογούν και να αξιοποιούν υλικό (ενημερωτικά φυλλάδια, μαρτυρίες, λογοτεχνικά κείμενα, φωτογραφικό, κινηματογραφικό, εικαστικό)

¹ **Σημείωση:** Σε όλο το κείμενο χρησιμοποιείται το αρσενικό γένος (π.χ. οι μαθητές, ο εκπαιδευτικός, κ.ά.) χωρίς καμία πρόθεση αξιολογικής διάκρισης των φύλων, για να διευκολύνεται η ανάγνωση του κειμένου χωρίς να συναντώνται διαρκώς εκφράσεις που χρησιμοποιούν και τα δύο γένη π.χ. οι μαθητές/τριες, ο/η εκπαιδευτικός, κ.ά.).

- ▶ διερευνούν και καταγράφουν στάσεις των ίδιων και των οικογενειών τους
- ▶ επιφέρουν αλλαγές στις ίδιες τις καθημερινές τους επιλογές και στάσεις (ανακύκλωση χαρτιού στο σχολείο, και επί πλέον ανακύκλωση αλουμινίου και γυαλιού στο σπίτι, επιλογές ...)
- ▶ εξασκηθούν στη σύγκριση, στις δυνατότητες έκφρασης, σε τρόπους παρουσίασης (να αναπτύξουν την αναλυτική και συγκριτική σκέψη)

Ευρύτεροι κοινωνικοποιητικοί στόχοι:

Επιδιώκεται να:

- ▶ αναπτυχθούν κοινωνικές δεξιότητες των μαθητών όπως η συνεργατικότητα, η συλλογική εργασία, η ευαισθητοποίηση των μαθητών σε κοινωνικά προβλήματα (καταναλωτισμός, ρύπανση του περιβάλλοντος, εξάντληση φυσικών πόρων, ...)
- ▶ εξοικειωθούν με ποικίλα εκφραστικά μέσα (επαφή με λογοτεχνικά και εικαστικά έργα, με ποικίλες μορφές του λόγου) και με δυνατότητα έκφρασης μέσω κατασκευών από υλικά που βρίσκουν στα απορρίμματα
- ▶ προσεγγίσουν τον επιστημονικό τρόπο εργασίας
- ▶ εξοικειωθούν με τις νέες τεχνολογίες.

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ

Αναδεικνύονται σε πολλά σημεία της υλοποίησης του project, οι διαθεματικές έννοιες ομοιότητα και διαφορά (στη συμπεριφορά των καταναλωτών άλλοτε και τώρα, αλλά και στην πατρίδα μας σε σχέση με άλλες χώρες), άτομο και σύνολο (ατομική συμπεριφορά, συμμετοχή σε οργανωμένα σύνολα ...), σύστημα (κατανάλωσης, αποκομιδής απορριμμάτων, παραγωγής και διανομής ενέργειας...), μεταβολή (αλλαγή στις καταναλωτικές συνήθειες, ...), αλληλεπίδραση (ιδεών, πολιτιστικών στοιχείων, ...), πολιτισμός (η ανακύκλωση και η οικονομία ως στοιχεία πολιτισμού, ...).

ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ και ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΠΕΔΙΩΝ

Με επίκεντρο το θέμα «**Σκουπίδια και Ανακύκλωση**» που έχει επιλεγεί από το μάθημα «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή» οι μαθητές θα αναλάβουν δραστηριότητες, με την αρωγή (και όπου χρειαστεί με την καθοδήγηση) του εκπαιδευτικού και θα αναπτύξουν έννοιες και δεξιότητες αντλώντας από το περιεχόμενο άλλων μαθημάτων (ή επιστημονικών πεδίων) όπως φαίνεται στο επόμενο σχήμα.

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

- ▶ Το περιεχόμενο του διαθεματικού σεναρίου αυτού καθεαυτού με τη συμμετοχή σε κοινές δραστηριότητες, κοινωνικοποίηση (ανακύκλωση στο σχολείο), υιοθέτηση κάποιων νέων στάσεων στη καθημερινή συμπεριφορά (φυσικές κοινωνίες, συνειδητοποιημένες κοινωνίες)
- ▶ Στοιχειώδης επαγγελματικός προσανατολισμός. Αναγνώριση επαγγελμάτων (υπάλληλοι και εργάτες του δήμου, μηχανικοί, κ.ά.) και πρώτη γνωριμία μαζί τους.
- ▶ Πολιτισμικές αξίες ...
- ▶ Υποχρεώσεις του κράτους (νομοθετικό πλαίσιο, θεσμικά όργανα, δημιουργία και συντήρηση υποδομών, ενημέρωση πολιτών), δικαιώματα πολιτών, ατομική και συλλογική ευθύνη

Γλώσσα και Ελληνική Λογοτεχνία

- ▶ Ετυμολογική προέλευση και σχηματισμός λέξεων (απορρίμματα, ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση, ...).
- ▶ Πρώτη αναγνώριση, χαρακτηρισμός και ταξινόμηση ειδών λόγου (επιστημονικός, καθημερινός, λαϊκός, δημοσιογραφικός, ποιητικός, ...).
- ▶ Αναζήτηση πληροφοριών και σχετικών στοιχείων σε δημοσιογραφικά κείμενα.

Ιστορία

- ▶ Τι είδους σκουπίδια υπήρχαν σε παλαιότερες εποχές.
- ▶ Τι έκαναν τα σκουπίδια οι προηγούμενες γενιές.
- ▶ Επαναχρησιμοποίηση.

Γεωγραφία

Για ποιους τύπους βρέθηκαν στοιχεία (τρόποι διάθεσης απορριμμάτων, μέθοδοι και στοιχεία για ανακύκλωση). Εντοπισμός στο χάρτη των περιοχών αυτών. Δεξιότητες ανάγνωσης χάρτη.

Φυσικές επιστήμες - Τεχνολογία

- ▶ Μορφές ενέργειας, κατανάλωση και παραγωγή της.
- ▶ Εναλλακτικές μορφές ενέργειας.
- ▶ Υλικά που χρησιμοποιούνται.
- ▶ Τεχνολογίες ανακύκλωσης.

Τέχνες

Έκφραση με ζωγραφική αναπαραστάσεων των διαπραγματευόμενων εννοιών, κατασκευές από «σκουπίδια», δημιουργία τέχνης από ανακύκλωση υλικών.

Ξένη γλώσσα

Αναζήτηση, επιλογή, επεξεργασία, απόδοση περιεχομένου, μετάφραση κειμένων από το διαδίκτυο.

Πληροφορική

- ▶ Αναζήτηση στοιχείων από το διαδίκτυο.
- ▶ Σύνθεση κειμένων με χρήση επεξεργαστή κειμένου.
- ▶ Πιθανή ψηφιοποίηση (εφόσον διατίθεται σαρωτής) και επεξεργασία εικόνων με χρήση αντίστοιχου προγράμματος.
- ▶ Πιθανή σύνθεση παρουσίασης με χρήση κατάλληλου προγράμματος (π.χ. Power Point).

Β. ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΩΤΗ ΦΑΣΗ (ενδεικτικός χρόνος - μια εβδομάδα)

Αφορμή

- ▶ Η αφορμή δίνεται από το διάλογο Ε1 και Ε3.
- ▶ Εναλλακτικά η αφορμή μπορεί να δοθεί από ένα θέμα που θα βρίσκεται στην επικαιρότητα και ο εκπαιδευτικός μπορεί να προσκομίσει ένα φύλλο εφημερίδας και να διαβάσει το επίκαιρο σχετικό απόσπασμα.

Ενημέρωση από τον εκπαιδευτικό

Σύντομη παρουσίαση, του θέματος και της διαδικασίας. Παρουσίαση σχετικού υλικού και πρώτη επαφή των μαθητών με το αντικείμενο.

Χωρισμός σε ομάδες εργασίας - Προτεινόμενες ΟΜΑΔΕΣ

- ▶ Τι ανακυκλώνεται
- ▶ Εξοικονόμηση ενέργειας
- ▶ Εξοικονόμηση νερού
- ▶ Η ανακύκλωση σε άλλες χώρες
- ▶ Ανακύκλωση σε παλιότερες εποχές (συνεντεύξεις από παππούδες-γιαγιάδες)
- ▶ Τα δικαιώματα του καταναλωτή
- ▶ Δώδεκα συμβουλές (να εντοπιστούν 12 σημεία που τονίζουν οι μαθητές - 12 σωστές πρακτικές). Συμμετέχει όλη η τάξη.
- ▶ Ομάδα υποστήριξης (πληροφορική)
- ▶ Δημιουργική ομάδα (κατασκευές). Συμμετέχει όλη η τάξη.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΑΣΗ (ενδεικτικός χρόνος - δυο εβδομάδες)

Ανάλυση

Οι μαθητές ανά ομάδες αναζητούν και συλλέγουν στοιχεία. Εντοπίζουν, καταγράφουν και αποδελτιώνουν πληροφορίες, μαρτυρίες και οπτικό υλικό.

Αν επιλεγεί να υπάρχει έκφραση με ζωγραφική ή κατασκευή κολάζ ή κατασκευή από ανακύκλωση υλικών, αυτή ξεκινάει από αυτή τη φάση και συνεχίζεται και στην επόμενη.

ΤΡΙΤΗ ΦΑΣΗ (ενδεικτικός χρόνος - δυο εβδομάδες)

Σύνθεση

- ▶ Μετά την ανάλυση ακολουθεί η σύνθεση, όπου κατά θέμα, οι ομάδες συγκρίνουν, επιλέγουν, αξιολογούν και συνθέτουν τα στοιχεία τους για κάθε αντικείμενο, με στόχο τη δημιουργία σχετικών κειμένων για την παρουσίαση.
- ▶ Γίνεται η τελική συνθετική διεργασία με το υλικό που δημιούργησαν οι ομάδες. Όλες οι ομάδες αλληλοενημερώνονται και η δουλειά της καθεμιάς επηρεάζεται από τις υπόλοιπες.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΦΑΣΗ (ενδεικτικός χρόνος - μια εβδομάδα και συμμετοχή σε ανεξάρτητες εκδηλώσεις)

Παρουσίαση

Συγκροτείται το υλικό που θα παρουσιαστεί.

Η παρουσίαση περιλαμβάνει γενικά στοιχεία για το θέμα, τα στοιχεία των μελών της ομάδας, στοιχεία και φωτογραφίες από την πορεία της δουλειάς και παρουσίαση των αποτελεσμάτων όλης της προσπάθειας.

Δυνατότητες παρουσίασης (επιλέγονται κάποιοι από τους παρακάτω τρόπους εφόσον παρέχεται η αντίστοιχη δυνατότητα)

- ▶ Συμμετοχή σε σχολική εκδήλωση για το τέλος της χρονιάς.
- ▶ Ανάρτηση ενημερωτικού υλικού στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου.
- ▶ Συμμετοχή σε σχολική έκδοση (ετήσιο λεύκωμα, εφημερίδα, περιοδικό).
- ▶ Ανάρτηση ενημερωτικού υλικού στην ιστοσελίδα του σχολείου.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- ▶ Διάρκης διαμορφωτική αξιολόγηση καθ' όλη τη διάρκεια της εργασίας.
- ▶ Εσωτερική αξιολόγηση μετά την ολοκλήρωση με συζήτηση στην ομάδα εργασίας.

Γ. ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Υλικό της εφαρμογής που μπορεί να αξιοποιηθεί:

Με λίγα λόγια και Χρονολόγιο

Εντοπίστε όλες τις σχετικές αναφορές, ανάλογα με τη θεματολογία του project.

Ασκήσεις και Δραστηριότητες

ΕΝΟΤΗΤΑ: Η Οικογένεια

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- Καταναλωτική συμπεριφορά

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Ηλιοβασίλεμα ή αυτοκίνητο;

ΕΝΟΤΗΤΑ: Το Σχολείο, Εκκλησία, Ομάδες

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- Κυνηγοί και οικολόγοι

ΕΝΟΤΗΤΑ: Κοινότητα, Δήμος

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- Δεν είναι όλα για πέταμα

- Σκουπίδια

ΕΝΟΤΗΤΑ: Το Έθνος Και Το Κράτος

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Από όλο τον κόσμο ... στο σπίτι μου

ΕΝΟΤΗΤΑ: Το Άτομο Και Η Ευρωπαϊκή Ένωση

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- Σήματα στην καθημερινή μας ζωή

και επικουρικά από τη ΣΤ' τάξη

ΕΝΟΤΗΤΑ: Η Οικογένεια Στην Ελλάδα

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Ποια είναι τα τρέχοντα έξοδα μιας οικογένειας;
- Ιεράρχηση αναγκών για ένα καλύτερο οικονομικό προϋπολογισμό
- Πως ξοδεύεις το προσωπικό χαρτζιλίκι
- Δομημένο περιβάλλον χτες και σήμερα

ΕΝΟΤΗΤΑ: Εκπαιδευτικό Σύστημα, Ομάδες

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- Ποιος νοιάζεται;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Ένα σύντομο μήνυμα
- Σχεδιάστε μια αφίσα
- Βρες στοιχεία για Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

ΕΝΟΤΗΤΑ: η οργάνωση και η λειτουργία του κράτους

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- Από τι επηρεάζομαι όταν ψωνίζω;

ΕΝΟΤΗΤΑ: Κράτος Και Πολίτης

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- Ο ρόλος του πολίτη

ΕΝΟΤΗΤΑ: Το Άτομο Και Η Διεθνής Κοινότητα

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- Σκέψου παγκόσμια, δράσε τοπικά

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Πολυκατοικία
- Οικολογία χωρίς σύνορα

Βιβλιοθήκη – Εικόνες

Κατηγορίες εικόνων της εφαρμογής που μπορεί να αξιοποιηθούν: κυρίως «καταναλωτισμός», «περιβάλλον», «Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις» και δευτερευόντως «δήμος», «δικαιώματα», «περιβάλλον» και «συνθήματα».

Έντυπο υλικό

Για λογοτεχνικά κείμενα (ειδικά αν δεν υπάρχει σχολική βιβλιοθήκη), μπορεί ο εκπαιδευτικός να ανατρέξει αρχικά στα Ανθολόγια του Δημοτικού σχολείου, τόσο τα τρέχοντα όσο και τις προηγούμενες σχετικές εκδόσεις.

Η ειδησεογραφία από εφημερίδες συχνά δίνει επίκαιρο υλικό και αποτελεί πηγή υλικού που προκαλεί το ενδιαφέρον των μαθητών. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να ασκήσει τους μαθητές στο διαχωρισμό της είδησης από την άποψη του συντάκτη ενός άρθρου.

Πηγές στο διαδίκτυο (πρέπει ο εκπαιδευτικός να χρησιμοποιήσει από πριν τις ιστοσελίδες αυτές ώστε να εξοικειωθεί με τις ιδιαιτερότητές τους).

α) Εντοπίστε τις πιο κατάλληλες από τις συνδέσεις που προτείνονται στις «Πηγές» της αντίστοιχης ενότητας της εφαρμογής.

β) Χρησιμοποιείτε μια μηχανή αναζήτησης (π.χ. Google στη διεύθυνση www.google.com.gr), χρησιμοποιώντας ως λέξεις κλειδιά τα θέματα που ασχολείσθε, για να εντοπίσετε επιπλέον πληροφορίες, σε νεότερες καταχωρήσεις στο διαδίκτυο.

γ) Αξιοποιείτε υλικό από τη θεματική πύλη των Μ.Μ.Ε. στην Ελλάδα <http://www.mme.gr> από όπου μπορείτε να οδηγηθείτε στους δικτυακούς τόπους των ελληνικών εφημερίδων.

δ) Αξιοποιείτε υλικό από τις ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες, ενδεικτικά (στα αγγλικά)

- Encarta (encarta.msn.com)
- Britannica (www.britannica.com)

Πρέπει να επισημανθεί ότι το διαδίκτυο είναι μια δυναμικά διαρκώς εξελισσόμενη και μεταβαλλόμενη δομή, όπου διαρκώς εμφανίζονται νέοι αξιόλογοι τόποι ενημέρωσης και πληροφόρησης ενώ σε άλλους που δεν ενημερώνονται τακτικά, το περιεχόμενό τους απαξιιώνεται. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να ελέγχει την εγκυρότητα των πληροφοριών που συλλέγονται από το διαδίκτυο, με αρχικό κριτήριο την αξιοπιστία του φορέα που παρέχει την πληροφόρηση.